

Anti-pestprotocol Het Perron 2025

Inhoud

Vooraf	1
Leeswijzer	1
Het anti-pestprotocol	2
Visie op pesten	2
Uitgangspunten	2
De vijfsporen aanpak.....	2
Het ondertekenen van de omgangsscode.....	3
Taakverdeling	4
Docenten	4
Mentor / slb'er	4
De leerling(student)coördinator / afdelingsleider	4
Het OSC.....	5
De locatiedirecteur	5
Stroomdiagram na melding pesten	6
Bijlagen	7
Bijlage 1	7
Bijlage 2	11
Bijlage 3	12
Bijlage 4	13
Bijlage 5	14
Bijlage 6	15
Bijlage 7	16

Vooraf

Dit is het anti-pestprotocol van Het Perron. Het bevat richtlijnen voor het handelen bij geconstateerd pestgedrag. Er staan ook voorwaarden en activiteiten in die pesten kunnen voorkomen. Waar het in dit protocol over 'pesten' gaat, kan ook 'cyberpesten' worden gelezen.

Het Perron wil de leerlingen een veilig pedagogisch klimaat bieden, een omgeving waarin zij zich op een prettige en positieve wijze kunnen ontwikkelen. Het is dan nodig om duidelijke afspraken te maken met elkaar.

Met dit anti-pestprotocol wordt zichtbaar dat Het Perron het aanpakken van het pesten serieus neemt en welke stappen we met elkaar zetten om pesten te stoppen of te voorkomen. Ook willen we duidelijk maken aan alle betrokkenen (schoolpersoneel, ouders, leerlingen) hoe we ons in willen zetten om pestgedrag te herkennen, te erkennen en actie te ondernemen.

De acties die we ondernemen zijn niet statisch. Afhankelijk van alle andere ontwikkelingen binnen de school, zal ook het handelen rond pesten zich verder ontwikkelen. In dat geval zal dit protocol aangepast worden.

Voor de tekst van dit protocol is gebruik gemaakt van de anti-pestprotocollen die genoemd worden op www.schoolenveiligheid.nl. De aanpak van pesten is aangepast aan de situatie op Het Perron.

Waar 'hij' staat in dit protocol kan uiteraard ook 'zij' worden gelezen. Waar leerling staat kan ook student gelezen worden. Waar 'ouders' staat wordt zowel ouders als verzorgers bedoeld.

Leeswijzer

Het protocol start met de uitgangspunten en een uiteenzetting van de vijfsporenaanpak, waar het protocol op gestoeld is. Daarna volgt de taakverdeling, een overzicht van de verschillende rollen en hun verantwoordelijkheden. Er worden vijf rollen onderscheiden in dit protocol, namelijk: docenten, mentoren en slb'ers, leerling(student)coördinator / afdelingsleider, het Onderwijs Service Centrum (OSC) en de locatiedirecteur. Na de uiteenzetting van de taakverdeling volgt een stroomdiagram met de te volgen stappen na melding van pesten.

Voor de achtergrondinformatie over pesten, zie bijlage 1. In de bijlagen zijn verder nog verschillende documenten te vinden ter ondersteuning van de rollen.

Het anti-pestprotocol

Visie op pesten

We spreken van pestgedrag als dezelfde leerling(en) regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend.

Pesten is onacceptabel en vraagt om een duidelijke en krachtige reactie vanuit de school. Pesten kan grote gevolgen hebben voor de gepeste (onzekerheid, faalangst, depressie, zelfdoding) en de pester (problemen met sociale relaties, positief tegenover het gebruik van geweld, heeft grotere kans in het criminele circuit terecht te komen). Pesten houdt niet vanzelf op, maar wordt eerder erger als er niet wordt ingegrepen.

Uitgangspunten

Het protocol kan alleen functioneren als aan bepaalde voorwaarden is voldaan:

1. De school is actief in het scheppen van een veilig, pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren.
2. Pesten moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: docenten, onderwijsondersteunend personeel, leerling(student)coördinator (=eveneens aanspreekpunt pesten), afdelingsleiders, locatiedirecteur, ondersteuningscoördinator, ouders en leerlingen. Met het ondertekenen van het Nationaal onderwijsprotocol, laten alle betrokken partijen zien dat zij bereid zijn tot samenwerking om de problemen rond pesten aan te pakken.
3. Docenten en onderwijsondersteunend personeel kunnen pesten signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pesten.
4. De school beschikt over een directe aanpak wanneer het pesten de kop opsteekt (het anti-pestprotocol) en zet de juiste personen in, zoals een aanspreekpunt voor pesten en de coördinator van het anti-pestbeleid.
5. De school ontplooit preventieve (les)activiteiten.

De vijfsporen aanpak

Door het ondertekenen van het Nationaal onderwijsprotocol heeft Het Perron zich verbonden aan de vijfsporenaanpak. Dit houdt in:

De algemene verantwoordelijkheid van de school

De school zorgt dat de directie, de mentoren / slb'ers en de docenten voldoende informatie hebben over het pesten in het algemeen, en het aanpakken van pesten. Dit betekent in het geval van cyberpesten dat docenten en leerlingen geschoold worden op het gebied van mediawijsheid. De school werkt aan een goed beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school zo optimaal mogelijk is.

Het bieden van steun aan de jongere die gepest wordt

- Het probleem wordt serieus genomen.
- Er wordt uitgezocht wat er precies gebeurd is.
- Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen.
- Het aanbieden van hulp door de mentor / slb'er, het aanspreekpunt pesten of de schoolmaatschappelijk werker.

Het bieden van steun aan de pester

- Het confronteren van de jongere met zijn gedrag en de gevolgen hiervan voor de pester.
- De achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen.
- Wijzen op het gebrek aan empathisch vermogen dat zichtbaar wordt in het gedrag.
- Het aanbieden van hulp (desnoods verplicht) door de mentor / slb'er, het aanspreekpunt pesten of een medewerker van het OSC.

Het betrekken van de klas bij het pesten

- De mentor / slb'er bespreekt met de klas het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen hierin. Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie. De mentor / slb'er komt hier in de toekomst op terug.

Het bieden van steun aan de ouders

- Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen.
- De school werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken.
- De school geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind.
- De school verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners.

De ouders van leerlingen die gepest worden, kunnen er moeite mee hebben dat hun kind aan zichzelf zou moeten werken. Hun kind wordt gepest en dat moet gewoon stoppen.

Dat klopt, het pesten moet stoppen. Echter, een gepest kind wil zich niet alleen veilig voelen op school; het wil ook geaccepteerd worden. Het verlangt ernaar om zich prettig en zelfverzekerder te voelen. Daar kan begeleiding of een (sociale vaardigheids-) training aan bijdragen.

Het bieden van steun aan de mentor / slb'er

- De leerling(student)coördinator kan de mentor / slb'er ondersteunen bij het volgen van het pestprotocol en het voeren van de gesprekken. De leerling(student)coördinator / afdelingsleider kan ook gezien worden als sparringpartner van de mentor / slb'er. Indien nodig kan de leerling(student)coördinator / afdelingsleider het e.e.a. overnemen van de mentor / slb'er.
- De mentor / slb'er kan ook advies of ondersteuning vragen aan het OSC.

Voor leerlingen die onderwijs volgen binnen het PraktijkOnderwijs zijn er aanvullende adviezen. Deze zijn opgenomen in bijlage 6 (Aanvulling op aanpak pesten PraktijkOnderwijs).

Het ondertekenen van de omgangsscode

Het Perron werkt met een omgangsscode. In deze omgangsscode staat vermeld hoe leerlingen zich op onze school horen te gedragen. Hierin staat ook beschreven hoe leerlingen met elkaar om horen te gaan. Deze omgangsscode wordt door elke leerling ieder schooljaar opnieuw ondertekend.

Taakverdeling

Docenten

De docenten hebben vooral een signalerende rol. Wanneer zij pesten waarnemen of redenen hebben om pesten te vermoeden, wordt er van hen verwacht dat zij hierop adequaat reageren en een melding doen bij de mentor / slb'er om hulp en overleg in gang te zetten. Om het signaleren van pestgedrag eenvoudiger te maken is er een signaleringslijst opgesteld (zie bijlage 2, signaleringslijst). Deze lijst is niet uitputtend.

Daarnaast hebben alle docenten van Het Perron de taak om onze omgangsregels en onze visie op pesten actief uit te dragen en hierbij als rolmodel te fungeren.

Mentor / slb'er

Aan het begin van het schooljaar bespreekt de mentor / slb'er de algemene afspraken en regels in de klas. Hierbij bespreekt hij ook dit anti-pestprotocol en dat pesten altijd gemeld moet worden. De mentor / slb'er bespreekt ook de verschillende rollen bij pestgedrag en wat we van de leerlingen / studenten verwachten als ze pestgedrag zien. Verder worden er elk jaar één of meerdere studielessen besteed aan pesten. Daarnaast wordt de omgangscode, die geldig is op het Perron, door iedere leerling ondertekend. De mentor / slb'er is het eerste aanspreekpunt voor leerlingen en ouders als het gaat om pestgedrag. Tijdens de driehoeksgesprekken wordt er standaard aandacht besteed aan de sfeer in de klas en hoe de leerling / student zich voelt in de klas.

Wanneer er toch pestgedrag in klassenverband plaatsvindt, organiseert de mentor / slb'er gesprekken met de gepeste leerling, de pestende leerling en beide leerlingen samen (zie bijlage 3 en 4 voor een leidraad voor deze gesprekken). Indien het buiten het klassenverband plaatsvindt, kan dit overgenomen worden door de leerling(student)coördinator of de mentoren / slb'ers van de verschillende klassen stemmen de aanpak met elkaar af. De gesprekken hebben als doel tot goede afspraken te komen. Vervolgens neemt de mentor / slb'er contact op met de ouders van beide leerlingen. In gesprek met de pestende leerling en zijn ouders is het van belang direct het vervolgtraject te benoemen indien het pestgedrag aanhoudt (zie bijlage 5, vervolgtraject indien pestgedrag aanhoudt). Indien het gaat om cyberpesten, geeft de mentor / slb'er de leerling en ouders aanvullende tips (zie bijlage 7, tips bij cyberpesten) om ervoor te zorgen dat het zo snel mogelijk stopt. Tot slot gaat de mentor / slb'er in gesprek met de klas met als doel het herstellen van de groepssfeer. Hierbij is het belangrijk te benadrukken welke verantwoordelijkheid ieder groepslid heeft (zie bijlage 1, achtergrondinformatie over pesten). De omgangscode wordt herhaald. Alle genomen stappen en acties/interventies worden door de mentor genoteerd in het logboek van Magister.

Indien het pestgedrag hierna niet stopt, escaleert of het klassenverband overstijgt meldt de mentor / slb'er het gedrag aan de leerling(student)coördinator. Hierbij overhandigt de mentor / slb'er het dossier met daarin de gebeurtenissen.

De leerling(student)coördinator / afdelingsleider

De leerling(student)coördinator is het eerste aanspreekpunt voor het pesten op zijn / haar afdeling. Wanneer het pesten het klassenverband overstijgt, escaleert of zich herhaalt wordt het gedrag door de mentor / slb'er gemeld aan de desbetreffende leerling(student)coördinator. Indien nodig plant deze een gesprek met de gepeste en pestende leerling apart, of direct samen (zie bijlage 3 en 4 voor een leidraad voor deze gesprekken). De leerling(student)coördinator kan het OSC om advies vragen

(hoe voer ik het gesprek, welke stappen ga ik zetten, welke hulp kan ik adviseren). De leerling(student)coördinator bespreekt de mogelijkheden tot hulp met de ouders. Daarnaast stelt hij de pestende leerling en zijn ouders nogmaals op de hoogte van het vervolgtraject bij herhaling van het pestgedrag (zie bijlage 5, vervolgtraject indien pestgedrag aanhoudt). De leerling(student)coördinator koppelt alle informatie weer terug naar de mentor / slb'er en het eventueel betrokken OSC-lid. Tevens wordt de betreffende afdelingsleider geïnformeerd. Indien er overgegaan wordt op een sanctie, dan wordt dit gedaan door de leerling(student)coördinator in overleg met de betreffende afdelingsleider. Indien nodig wordt de locatiedirecteur erbij betrokken.

Het OSC

De rol van het OSC bij pestgedrag is drieledig:

- Ondersteunt en adviseert waar nodig mentoren / slb'ers en leerling(student)coördinator tijdens de verschillende fasen in het proces.
- Helpt bij het verwijzen van leerlingen (op vrijwillige basis) naar externe hulpverlening. Dit geldt zowel voor de pestende leerling als de gepeste leerling.
- Biedt in specifieke gevallen individuele begeleiding aan de pestende leerling en gepeste leerling.

De locatiedirecteur

De locatiedirecteur coördineert samen met de ondersteuningscoördinator het anti-pestbeleid. De taken van deze coördinator staan beschreven op de website van school en veiligheid:

<https://www.schoolenveiligheid.nl/voorbeeldtaken-coördineren-anti-pestbeleid/>. Deze worden als leidraad gebruikt.

Indien een leerling verwijderd wordt van school, is dit de beslissing van de algemene directeur van de verschillende VO-scholen binnen het COG.

Stroomdiagram na melding pesten¹

¹ Het hierboven weergegeven stappenplan is een algemene leidraad; als een interventie succes heeft, kunnen vervolgstappen achterwege blijven. Het traject bij aanhoudend pesten is geen automatisme; per leerling wordt bekeken welke maatregelen het meest passend zijn.

² Indien het gaat om leerlingen uit verschillende klassen, kan de leerlingcoördinator het vanaf hier overnemen van de mentoren.

³ Afhankelijk van de leeftijd van de leerling, wordt aan de leerling toestemming gevraagd om contact op te nemen met zijn / haar ouders.

⁴ Indien het gaat om leerlingen uit verschillende klassen wordt deze stap overgeslagen of het wordt dit gesprek in twee klassen gevoerd (door de mentor van de klas)

⁵ De leerlingcoördinator / afdelingsleider kan zich in deze stap laten adviseren door een OSC-medewerker.

Bijlagen

Bijlage 1

ACHTERGRONDINFORMATIE OVER PESTEN

Wat is pesten?

We spreken van pestgedrag als dezelfde leerling(en) regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend.

Over redenen waarom mensen zich agressief gedragen, bestaan allerlei theorieën. Volgens de ene theorie is geweld een onontkoombaar verschijnsel, dat op zijn best op een acceptabele wijze kan worden gekanaliseerd. Volgens een andere theorie komt geweld voort uit frustratie en kan dit worden voorkomen door ontevredenheid weg te nemen, de agressie opwekkende omgeving te vormen en reflectie op het gedrag te stimuleren.

Interessant is de waarneming dat pesten of gepest worden deel kan uitmaken van familiepatronen. Ouders zijn bijvoorbeeld zelf gepest of hebben moeite om voor zichzelf op te komen, ruimte in te nemen, leiding te geven of zijn juist dominant of kleineren de kinderen. Onbewust kan de leerling dit overnemen van de ouders.

Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen.

Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er grip op te krijgen. En zelfs als het pestgedrag wordt opgemerkt, weten leerkrachten en anderen niet altijd hoe ze ermee om kunnen gaan.

Docenten en onderwijsondersteunend personeel hebben een taak, samen met de ouders en de leerlingen zelf, bij het tegengaan van pesten. Om het niet direct merkbare pesten op het spoor te komen is o.a. de pesttest (zie www.pestweb.nl) een goed instrument. De online vragen geven een beeld van het veiligheidsklimaat in de klas.

Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en hierom durven vragen. Volwassenen dienen oog te hebben voor de signalen van leerlingen. Ze dienen interesse te tonen en te luisteren naar wat de leerlingen te vertellen hebben.

Voor mentoren / slb'ers betekent het dat ze groepsgesprekken houden, aandacht hebben voor de groeps sfeer en het functioneren van individuele leerlingen in de groep. Ze maken afspraken met de klas en zorgen ervoor dat deze afspraken nagekomen worden.

Wat is cyberpesten?

Cyberpesten is een vorm van pesten waarbij gebruik wordt gemaakt van het internet via social media. Uit cijfers van het CBS over 2015 blijkt dat een op de tien jongeren tussen 15 en 18 jaar wel

eens gepest is op het internet. Zij waren slachtoffer van voornamelijk: laster, stalken, bedreiging en chantage. Ook blijken vooral meisjes online te pesten. Jongens lijken directer te zijn in pestgedrag. Cyberpesten kan nog veel harder aankomen dan direct pesten in het dagelijkse leven. Dit komt doordat de daders gemakkelijk anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van het internet veel groter is. Het kan 7 dagen per week, 24 uur per dag doorgaan. Eenmaal geplaatst zijn de berichten of foto's vaak moeilijk te verwijderen. De gevolgen zijn dat 66% van de gepeste leerlingen zich ongelukkig voelt, 25% durft niet naar school of naar buiten en 17% denkt wel eens aan zelfmoord. Veel jongeren zijn aangesloten op groepen. Dat betekent dat een druk op de knop een beeld of tekst naar de hele klas stuurt. Een video op YouTube of Vimeo kan zelfs door de hele wereld gezien worden.

Hoe wordt er gepest?

Met woorden:	vernederen, belachelijk maken, schelden, dreigen met bijnamen aanspreken versturen van gemene briefjes, mailtjes, sms'jes, Whatsapp berichten, snapchat, Instagram
Lichamelijk:	trekken aan kleding, duwen en sjoeren schoppen en slaan krabben en aan haren trekken wapens gebruiken
Achternvolgen:	opjagen en achternalopen in de val laten lopen, klemzetten of rijden opsluiten
Uitsluiting:	doodzwijgen en negeren uitsluiten van feestjes bij groepsopdrachten
Stelen en vernielen:	afpakken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen kliederen op boeken banden lek prikken, fiets beschadigen
Afpersing:	dwingen om geld of spullen af te geven het afdwingen om iets voor de pestende leerling te doen

Tussen plagerij en pesten is een diffuse grens, die voor ieder persoonlijk verschillend is. Iedereen is gerechtigd zelf aan te geven wat hij als acceptabel beschouwt.

Hoe wordt er digitaal gepest?

Haatmail:	schelden en bedreigen via mail
Beeldpesten:	foto's en video's tegen iemands zin verspreiden

Stalking:	stelselmatig lastigvallen stelselmatig sturen van haat-mail stelselmatig dreigen met geweld
Grooming:	vaak oudere mannen die via internet het vertrouwen winnen van een minderjarige met als doel de jongere tot seksueel gedrag te verleiden
Sexting:	online seks; variërend van flirten tot het verzenden van seksuele beelden
Hacken:	gegevens stelen of instellingen aanpassen; het versturen van haatmails in naam van iemand anders

NB: Ontwikkelingen op het gebied van social media gaan snel, bovenstaande is een momentopname.

De gepeste leerling

Sommige leerlingen lopen meer risico gepest te worden dan anderen. Dat kan met hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen te maken hebben. Bovendien worden kinderen pas gepest in situaties waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen, dus in onveilige situaties.

Leerlingen die gepest worden doen vaak andere dingen of hebben iets wat anders is dan de meeste van hun leeftijdgenoten: ze bespelen een ander instrument, doen een andere sport, zijn heel goed in bepaalde vakken of juist niet of gedragen zich een beetje anders dan de anderen.

Het kan ook zo zijn dat een kind eigenschappen/kenmerken heeft die collectief worden afgewezen zoals: overgewicht, homoseksualiteit of een andere huidskleur dan wel cultuur hebben.

Een kind dat wordt gepest, praat er thuis niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn:

- schaamte
- angst dat de ouders met de school of met de pester gaan praten en dat het pesten dan nog erger wordt
- het probleem lijkt onoplosbaar
- het idee dat het niet mag klikken

De pestende leerling

Pesters zijn vaak de sterkeren in hun groep. Zij zijn of lijken populair maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Van binnen zijn ze vaak onzeker en ze proberen zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken.

Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden. Doorgaans voelen pesters zich niet schuldig want het slachtoffer vraagt er immers om gepest te worden. Dat kan een narcistische trek zijn, maar ook voortkomen uit experimenteergedrag van pubers met intimidatie- en machtsuitoefening. Soms kennen zij geen betere manier om een probleem op te lossen.

Pestgedrag kan een aantal dieperliggende oorzaken hebben:

- een problematische thuissituatie

- een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet); als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken
- het moeten spelen van een niet-passende rol
- een voortdurende strijd om de macht in de klas
- een niet-democratisch leefmilieu binnen de school; een docent is autoritair en laat op een onprettige wijze blijken dat hij de baas is. Dergelijke spanningen kunnen op een zondebok worden afgereageerd
- een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau)
- een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid)

Meelopers en andere leerlingen

Meelopers zijn leerlingen die incidenteel meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf in de slachtofferrol terecht te komen, maar het kan ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester.

Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen. De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of hulp inschakelen.

Het is belangrijk deze leerlingen tot helpers te maken.

Het aanpakken van pesten

Pesten is onacceptabel en vraagt om een duidelijke en krachtige reactie vanuit de school.

Pesten kan grote gevolgen hebben voor de gepeste (onzekerheid, faalangst, depressie, zelfdoding) en de pester (problemen met sociale relaties, positief tegenover het gebruik van geweld, heeft grotere kans in het criminele circuit terecht te komen).

Pesten houdt niet vanzelf op, maar wordt eerder erger als er niet wordt ingegrepen.

Bijlage 2

SIGNALERINGSLIJST⁶

Mogelijke signalen van gepest worden zijn:

- niet meer naar school willen of niet meer over school vertellen thuis
- geen andere kinderen mee naar huis nemen of bij anderen gevraagd worden
- slechtere resultaten op school dan vroeger
- regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen
- regelmatig hoofdpijn of buikpijn hebben
- blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen
- niet willen gaan slapen, vaker wakker worden, bedplassen, nachtmerries hebben
- de verjaardag niet willen vieren
- niet buiten willen spelen
- niet alleen een boodschap durven doen
- niet meer naar een bepaalde club of vereniging willen gaan
- bepaalde kleren niet meer willen dragen
- thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn
- zelf blessures scheppen om niet naar school te hoeven

⁶ Deze lijst is niet uitputtend en deze signalen kunnen ook wijzen op andere problematiek.

LEIDRAAD VOOR EEN GESPREK MET DE GEPESTE LEERLING

Het onderzoeken van de feiten:

- Klopt het dat je gepest wordt? (*herkenning van het probleem*)
- Door wie word je gepest? (*doorvragen: zijn er nog meer?*)
- Waar word je gepest? (*doorvragen: zijn er nog meer plekken?*)
- Hoe vaak word je gepest?
- Hoe lang speelt het pesten al?
- Weten je ouders of andere personen dat je gepest wordt?
- Wat heb je zelf tot nu toe aan het pesten proberen te doen?
- Zijn er jongeren die jou wel eens proberen te helpen?
- Wat wil je dat er nu gebeurt; wat wil je bereiken?
- Bespreek samen met de leerling wat hij kan doen tegen het pesten en bekijk waar de leerling aan wil werken om de situatie te verbeteren. Let daarbij op de volgende aspecten:
 - Hoe communiceert de leerling met anderen?
 - Welke lichaamstaal speelt een rol?
 - Hoe gaat de leerling om met zijn gevoelens en hoe maakt hij deze kenbaar aan anderen?
 - Heeft de leerling genoeg vaardigheden om weerbaarder gedrag te tonen naar de pester?

Het geven van advies:

- Negeer het pesten ten alle tijden (hoe moeilijk dit ook is).
- Als het door blijft gaan, erger wordt of het opnieuw begint, vertel het dan (opnieuw) tegen je ouders of tegen je mentor / slb'er. Zij kunnen jou dan helpen om het te laten stoppen.
- Indien het pestgedrag veel invloed heeft (gehad) op de leerling en het de leerling niet voldoende lukt hier mee om te gaan, dan kun je adviseren om daar met iemand over te gaan praten (ouders, goede vriend, docent die hij / zij vertrouwt, OSC-lid, externe hulpverlening).
- Op het gebied van cyberpesten zijn specifieke tips om het zo snel mogelijk te laten stoppen. Deze adviezen staan genoemd in bijlage 7 (tips bij cyberpesten).

Bijlage 4

LEIDRAAD VOOR EEN GESPREK MET EEN LEERLING DIE PEST

Alvorens er een gesprek met de pester wordt gehouden, heeft degene die het gesprek aangaat zich ervan overtuigd dat degene met wie het gesprek plaatsvindt inderdaad schuldig is aan het gemelde gedrag. Het doel van dit gesprek is drieledig:

1. De leerling confronteren met zijn gedrag en de pijnlijke gevolgen hiervan.
2. Achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen.
3. Het schetsen van de stappen die volgen wanneer het pestgedrag niet stopt.

Confronteren

Confronteren en kritiek geven is niet hetzelfde. Confronteren is:

1. Probleemgericht en richt zich op het gedrag wat waar te nemen is. Zodra we interpretaties gaan geven aan gedrag, wordt het persoonsgericht, bijvoorbeeld: "Je hebt cola in de tas van Piet laten lopen. Dat doe je zeker omdat je graag de lolligste bent!". Zodra we gaan interpreteren reageren we een gevoel van frustratie op die ander af en zijn we gestopt met confronteren en begonnen met kritiseren.
2. Relatiegericht. Je bent heel duidelijk op de inhoud, in wat je wilt en niet wilt maar met behoud van de relatie, bijvoorbeeld: "Ik vind dat je heel erg gemeen doet tegen haar en ik wil dat je daarmee ophoudt". Zeg nooit: "Je bent heel gemeen". Je wilt duidelijk verder met de jongere. Kritiek op de persoon voelt als een beschuldiging/afwijzing. Eigenlijk zeg je daarmee dat de pester een waardeloos mens is.
3. Specifiek blijven. Je benoemt de situatie waar het over gaat en vermijdt woorden als altijd, vaak en meestal. Kritiek wordt vaak algemeen.
4. Veranderingsgericht. Je stelt zaken vast en gaat vervolgens inventariseren hoe het anders kan.

Achterliggende oorzaken

Nadat het probleem benoemd is, richt jij je op het waarom. Hoe komt het dat je dit gedrag nodig hebt? Wat levert het jou op? Wat reageer je af op die ander, etc.?

Het pestgedrag moet stoppen

Wees duidelijk over de stappen die volgen wanneer het pestgedrag niet stopt (zie het stappenplan).

MOGELIJKE INTERVENTIES INDIEN PESTGEDRAG AANHOUDT

Interne/externe voorziening

In samenwerking met het zorg(advies)team kan ervoor gekozen worden om de gepeste of pester tijdelijk uit de situatie te halen door over te gaan tot plaatsing in de interne voorziening (De Wissel) of de externe voorziening (Overstag).

Andere klas

Er kan, in overleg met leerling(student)coördinator en afdelingsleider, voor gekozen worden om de gepeste of pester uit de situatie te halen door te voorzien in een andere klas.

Schorsing

De leerling(student)coördinator kan in overleg met de betreffende afdelingsleider besluiten tot een time out of schorsing. Hierbij worden de overheidsvoorschriften (WVO) en de procedures van Het Perron gevolgd (zie het document Protocol toelating, schorsing en verwijdering).

Schoolverwijdering

Wanneer de leerling ondanks alle inspanningen van de betrokken partijen koppig blijft volharden in het ongewenste pestgedrag liggen er geen perspectieven meer tot verandering. De school kan en wil geen verantwoordelijkheid meer nemen m.b.t. de veiligheid van de overige leerlingen. Er rest de school niets anders dan over te gaan tot verwijdering. Hierbij worden de overheidsvoorschriften (WVO) en de procedures van Het Perron gevolgd (zie het document Protocol toelating, schorsing en verwijdering).

AANVULLING OP AANPAK PESTEN PRAKTIJKONDERWIJS

In de aanpak van het pestgedrag wordt gewerkt aan reflectie van de pester op het eigen pestgedrag. Bij leerlingen met een Licht Verstandelijke Beperking (LVB) is het vermogen tot reflectie soms minder goed ontwikkeld. Veelal worden leerlingen met een LVB geleerd hoe zij zich sociaal horen te gedragen en kunnen zij de gevolgen van hun gedrag op de ander niet altijd overzien. Bij herstelgericht werken wordt gestuurd op de reflectie van de pester op zijn eigen gedrag in relatie tot de gepeste. Voor leerlingen met een LVB is deze methode minder geschikt, omdat zij in algemene zin vaak meer moeite hebben met reflectie.

Het gedrag van een leerling komt vaak voort uit het emotionele ontwikkelingsniveau waarin de leerling op dat moment zit (deze verandert door de tijd). Bij een leerling van het PrO ligt deze normaliter wat lager dan die van een andere leerling. Het emotionele ontwikkelingsniveau kan een goede voorspeller zijn van het gedrag van een leerling. Bij stress is dit niveau vaak lager en is er sprake van impulsgericht gedrag. De vraag bij een PrO leerling is in dezen altijd: wat mag en kan je vragen van de leerling die tegenover je zit?

Deze vraag maakt, dat de aanpak van het pestgedrag in grote lijnen voor het Perron moet worden vastgesteld, maar dat op leerling niveau gekeken moet worden of deze aanpak passend is voor de leerling. Bij deze doelgroep wordt geadviseerd om uitleg over pesten op een eenvoudige manier aan te bieden, het eventueel uit te tekenen (visueel te maken), de informatie vaker te herhalen en concreet te benoemen welk gedrag je wel van de leerling verwacht. Dit gedrag kun je vervolgens sturen in de klassensituatie. Help de leerling dan ook om het aangeleerde te generaliseren naar de praktijk. Indien dit niet voldoende lukt, wordt specialistische (op het gebied van LVB-problematiek) hulpverlening geadviseerd.

Bijlage 7

TIPS BIJ CYBERPESTEN

Tips voor leerlingen

Wat kun je doen om digitaal pesten te voorkomen?

1. Bedenk dat niet alles waar is wat je op internet tegenkomt.
2. Gebruik een apart emailadres om jezelf te registreren op websites. Kies een e-mailadres dat niet je eigen voor- en achternaam volledig weergeeft.
3. Zorg dat je je wachtwoorden van bijvoorbeeld je email of je sociale media account niet doorgeeft aan anderen en zorg dat ze niet gemakkelijk te raden zijn. Als anderen wel binnen zijn gekomen, neem dan contact op met de beheerder van de site. Als je een vervelend gevoel hebt over iets wat je hebt gezien of meegemaakt, vertel het dan aan iemand die je vertrouwt.
4. Blijf zelf respectvol naar anderen, scheld niet terug.
5. Ga weg uit berichten-groep als er iets vervelend gebeurt.
6. Bel, mail of communiceer via Whatsapp, Snapchat en sociale media niet zomaar met personen die je alleen van het internet kent. Spreek niet zomaar met ze af, zonder dat je ouders het weten.
7. Verstuur geen flauwe grappen, dreigberichten of haatberichten.
8. Geef geen persoonlijke informatie aan mensen die je alleen van internet kent. Let vooral op bij foto's van jezelf. Als je een foto op internet zet, kan deze gemakkelijk gekopieerd en op een andere website geplaatst worden. Zo kan hij jarenlang terug te vinden zijn. Foto's kunnen ook bewerkt worden.
9. Wees zeer voorzichtig met het gebruik van je webcam. Jouw beelden kunnen worden opgeslagen en gebruikt worden om ze aan andere personen te laten zien of voor doeleinden die jij niet wilt.

Wat kun je tegen cyberpesten/pesten via sociale media doen?

1. Niet persoonlijk opvatten als het van mensen komt die je niet kent. De anonimiteit van internet maakt dat mensen makkelijker gaan schelden.
2. Reageer niet op pestberichten of andere digitale pesterijen. Verwijder de e-mails/berichten zo mogelijk zonder ze te openen.
3. Blokkeer de afzender. Als het gaat om berichten op je mobiele telefoon, e-mails of berichten op sociale media dan heb je de mogelijkheid afzender te blokkeren.
4. Bewaar de bewijzen. Maak een print of sla ze op. Van het IP-adres van de zender kan vaak worden afgeleid van welke computer het bericht is verzonden. Een provider of website heeft vaak een helpdesk die klachten over nare berichten aan kan nemen. Men heeft daar ook de technische mogelijkheden om na te gaan wie de mail heeft verstuurd. Bel de helpdesk op.
5. Ga naar je mentor / slb'er, aanspreekpunt pesten of leerlingcoördinator toe op school. Deze zal je verder helpen om het vervelende pestgedrag te stoppen.
6. Bij stalking kun je aangifte doen bij de politie. Voor meer informatie over aangifte doen: zie www.pestenislaf.nl. Stalking is het stelselmatig lastigvallen van een persoon, door die persoon te achtervolgen, steeds op hinderlijke wijze contact op te nemen, en soms ook te bedreigen. Het is strafbaar.

Tips voor ouders

1. Toon interesse. Verplaats u in de belevingswereld van uw kinderen op internet. Internet kan spannend en gevaarlijk zijn, maar ook heel leuk. Bezoek af en toe verschillende jongerensites en ontdek waarom uw kinderen internet leuk vinden. Praat daarover met uw kinderen en zorg ervoor dat ook de negatieve kanten van het internet bespreekbaar zijn. Mochten er problemen zijn met het surfgedrag (seks- of gewelddadige sites) of mochten er vervelende ervaringen ontstaan in het digitale verkeer, dan weet uw kind dat hij er met u over kan praten. De noodzaak van 'stiekem gedrag' is voor uw kind dan minder aanwezig.
2. Maak internetafspraken met uw kind, print deze uit en plaats ze ergens in de buurt van de computer.
3. Spoor de dader op. Soms is de dader van pestberichten, hacking, stalking e.d. op te sporen via het e-mailadres. Ook kunnen schrijfstijl en andere aanwijzingen leiden tot het vinden van de dader.
4. Reageer nooit op pestberichten e.d.
5. Geef nooit persoonlijke gegevens op internet aan anderen.
6. Treedt, indien mogelijk, in contact met school of met andere ouders in het geval van digitaal pesten.
7. Doe in geval van digitaal pesten zo nodig aangifte of melding bij de politie.
8. Verwijs de ouders zo nodig door. Er zijn twee telefoonnummers die ouders kunnen bellen met vragen, namelijk: de Vereniging Openbaar Onderwijs (0800 -5010) én de Vertrouwensinspectie (0900 -1113 111). Verder is er de (jeugd)politie.
9. Stalking. In het geval de leerling stelselmatig wordt belaagd is er sprake van stalking en kunnen ouders aangifte doen. Ook wanneer het slachtoffer lichamelijk letsel of materiële schade is toegebracht, kan de politie worden ingeschakeld. Zo nodig kun je verwijzen naar Bureau Slachtofferhulp (www.slachtofferhulp.nl; tel: 0900-0101).

Het is van belang goede afspraken te maken met uw kinderen en met uw kinderen in gesprek te blijven over het gebruik van digitale communicatiemiddelen. Controle kan anders worden opgevat als 'wantrouwen'. U luistert immers ook de gesprekken van uw kinderen op straat niet af.